

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Doktori Iskola

Makay-Beró Henrietta

A vadászati hatóság múltja, jelene, jövője Magyarországon

T é z i s e k

doktori értekezés

Témavezetők

Prof. Dr. Gál István László egyetemi tanár

Prof. Dr. habil. Kőhalmi László Levente egyetemi tanár

Pécs, 2021

I. A kutatás tárgya, célkitűzései

1.1. A témafelvetés aktualitása, a kutatás tárgya

Az emberiség életét, mindennapjait már a kezdetektől - mondhatni az ősközösségektől kezdve - végig kíséri a vadászat. A vadászat az egyik legősibb tevékenységek egyike. Kezdetben az élelemszerzés egyik módja volt. Mára ez a szerep inkább háttérbe szorult és ezzel párhuzamosan fokozatosan alakult ki a tevékenység sport jellege. A mai modern megközelítésben a vadászat sport.

A történelem folyamán voltak olyan korszakok, amelyekben mindenki számára szabadon, előírásoktól mentesen gyakorolható tevékenység volt a vadászat. A társadalmi környezeti igények változásával azonban egyre inkább előtérbe került a vadászatra jogosultak körének szabályozása, különböző elvek mentén való szűkítése. Ezzel az igénnyel párhuzamosan fejlődött a szabályozási környezet.

A vadászat minden időben az aktuális megítéléséhez igazodó felügyeleti, igazgatási, irányítási, vezetési és ellenőrzési rendszer keretei között gyakorolható tevékenység, amelynek korszakonkénti eltérő formái jogi szabályozásának feltárása hiánypótló. Ezt támasztja alá már a vadászattal önmagában jogi megközelítésben foglalkozó elenyésző számú szakirodalom is, amelyek többsége a mai felgyorsult, modern világban leggyakrabban megjelenő problémára, a vadkárra és annak jogi megítélésére koncentrálnak. A vadászattal összefüggésben felmerülő károk ügyében való eljárás sem mellőzheti már a vadászati hatóság szerepének, hatáskörének, eljárási rendjének ismeretét. A legérdekesebb, ebből kifolyólag nagyobb érdeklődésre számot tartó vadászati kutatási terület pedig a lőfegyverhasználattal összefüggésben megjelenő szabályszegések büntetőjogi megítélései a vadászbalesetek tükrében, amely témakör szintén mutat közös metszési pontokat a vadászati hatóság tevékenységével.

1.2. Az értekezés célkitűzései

Az értekezés célja a vadászati hatóság kialakulásának, fejlődésének, szervezetének, valamint szerepének bemutatása és létjogosultságának alátámasztása. Jelen doktori értekezés visszanyúl az államalapítás éveire és onnantól kezdve világítja meg az egyes korszakok

vadászati életét, jogi szabályozási hátterét és ennek tükrében a mögötte álló, felügyelő, irányító szerepet betöltők funkcióját, feladatait és működési struktúráját. A vadászati tevékenységet átölelő jogi szabályozás megértéséhez és összefüggéseinek feltárásához elengedhetetlen a vadászat alapvető fogalmainak és a vadászati tevékenységhez kapcsolódó részterületeknek a témát érintő, annak megértését szolgáló bemutatása és feltárása. Éppen ezért a dolgozat nemcsak a szigorú értelemben vett vadászati jog vadászati hatósághoz kötődő rendelkezéseit veszi górcső alá, hanem megvilágítja az egyes tudományterületek vadászattal kapcsolatos összefüggéseit is. A társtudományok kutatási eredményei legfőképp a jogi megközelítési szempontból írott forrásokat nélkülöző, illetve csekély számú írott jogforrással rendelkező korszakok életének feltárását teszi lehetővé.

Az értekezés fókuszában áll annak célja, hogy rámutasson a vadászati hatóságokat érintő érdekesebb jogkörökre, rendelkezésekre és felvázolja a vadászat felügyeleti, igazgatási, irányítási, vezetési és ellenőrzési múltját és jelenét, egyben jövőbeni lehetőségeit is. A vadászati jogban a felügyelet, igazgatás, irányítás, vezetés és ellenőrzés fogalmi elemei különülnek el legmarkánsabban más tudományrendszerek és tudományterületek által vezérelt gyakorlati szervezeti struktúrákhoz képest. A vadászati hatóság funkciója, szerepe mindig is az államigazgatáshoz, valamint a közigazgatáshoz kapcsolódott mégis teljesen más strukturáltság jellemzi, mint adott esetben a közigazgatás más szervezeti egységeit. Az eltérés pedig nemcsak szervezeti; sokszor az elvégzendő feladatok, eljárási lehetőségek és eszközök markáns büntetőjogi behatást mutatnak. Ezen összefüggéseknek és eltéréseknek a feltárása kiemelt feladata az értekezésnek.

A modern kor vívmányai között tartjuk számon a fokozott természet-és környezetvédelem iránti igény kialakulását. Az Európai Unió tagság és a vállalt nemzetközi egyezmények számos kötelezettséget rónak Magyarországra ezeken a területeken. Az értekezésben a vállalt kötelezettségeket számba véve, azokat egyenként és összességében vizsgálva mutatom be a magyar vadászati jogra háruló terheket. A vadászat terén a természet-és környezetvédelem többszörös kollíziót eredményez. A vadászati hatóság akár egymással is ellentétes pozícióba is kerülhet eljárása során. Ezen anomáliákból kiindulva terjesztek elő megoldási javaslatokat a hazai vadászatot érintő kihívások megoldására. Mindezek mellett az értekezés számos, az európai kontinensen meghatározó vadászati múlttal, vadászati hagyományokkal, illetve Magyarországgal szoros gazdasági és politikai együttműködésben lévő államok vadászati szabályozását is a figyelem középpontjába állítja reflektálva egyes pontokon a magyar

szabályozásra.

II. A kutatás módszertana

A téma feldolgozása érdekében az értekezés a korabeli jogszabályokra, ezek hiányában a jogilag értékelhető rendelkezésekre fókuszál tekintettel arra, hogy e témakörben a jogi megközelítésű szakirodalom elenyésző. A kutató munkát megnehezíti az alaki jogforrások hiánya mellett az is, hogy a publikációs megjelenési lehetőség is nagyon korlátozott a mai napig. A vadászati irodalom leginkább a vadászat technikájára, a vadak bemutatására és a vadászati eszközökre, módokra összpontosít. A vadgazdálkodási kérdések kiemelt figyelmet kapnak. A jogi szakirodalom pedig szinte teljes egészében a vadászbalesetek büntetőjogi relevanciája mellett a vadászattal összefüggésben felmerülő károkra fókuszál a polgári jogi károkozás speciális formájaként. Kifejezetten vadászati joggal foglalkozó jogi jellegű szaklap, folyóirat, kiadvány a mai napig nincs. Éppen ez generálta a témafelvetést és alapozta meg létjogosultságát kihívást állítva a téma részlet-gazdag, színes kidolgozására.

A kérdésfeltevés hármas célzatú: egyrészt mit, mivel szabályoztak, másrészt arra keresem a választ, hogyan. A legfontosabb kérdés pedig az, hogy miért azt a témarészt szabályozták, miért azzal a jogi megjelenési formával és miért abban a formában, vagyis a fókuszban az áll, hogy mi is volt a szabályozandó életterület és mi volt a szabályozás mögött meghúzódó valós jogalkotói akarat.

Magyarország mindig is bővelkedett vadban, ősi kultúránk elemi része volt a vadászat. Ennek a tevékenységnek a kezdetektől napjainkig magunkkal hordozott elemei folyamatosan alakultak, hol bővültek, hol szűkültek a lehetőségek. Erre pedig a mindenkor hatályos jognak adekvát választ kellett tudni adnia. Ahogy a történelem folyamán egyre nagyobb jelentősége lett a tulajdonnak, úgy alakult át a vadászat megítélésének természete a létfenntartásból az úgynevezett „úri sportig” bezárólag. Éppen ezért fontos ismeretanyagot adhat át a mai kor jogászainak és vadászainak az a tanulmány, mely feltárja és rendszerezi, hogy mikor ki bírta a kontrollrendszert és milyen formában gyakorolta azt. Az értekezés ezen kérdésköröket vizsgálva mutat rá a mai rendszer kialakulásához vezető útra, a hatályos rendszer történeti gyökereire.

A történeti ív bemutatása után az értekezés a jelen kor vívmányaival, szabályrendszerével foglalkozik, bemutatva az egyes szegmensek anomáliáit, nehézségeit. A jelenlegi kontrollrendszer megújítására dolgozatomban javaslatot teszek, igyekezve összehangolni a vadász szakma elvárásait, a vadászó emberek kívánalmait a jogász szakmában megfogalmazott kritériumokkal. Fontos kérdéseket vet fel az Európai Unió tagság és a vállalt nemzetközi egyezményeknek való megfelelés, kapcsolódás más európai államok szabályozásához. Éppen ezen erővonalak mentén érezhető a fentebb említett három oldal érdekeinek és kívánalmainak összeütközése.

Tekintettel arra, hogy kevés a rendelkezésre álló szakirodalom, így értekezésem a kor írásos dokumentumaira, a jogszabályokra, valamint a társszakmák, mint erdészet, madarászat, agrárium alaplámpéire tud támaszkodni. Fontos kiemelni, hogy a vadászatot, mint tevékenységet ősidők óta végig kíséri a más állattal való vadászati mód az úgynevezett kopózás, agarászat és a solymászás. Ennek megfelelően az ebtartás és kiképzés valamint a sólyom idomítás fellelhető, jogilag relevanciával bíró szakirodalma nyújt támpontot a dolgozatomban megfogalmazott téma részlet-gazdag feltárására. Érdekes és egyben meg nem kerülhető egyesületi jogi kérdéseket vet fel - melyeket a témához szorosan kapcsolódó részben külön elemzek - a vadászkutyák tartása, mely igazán kedvelt volt a XVI-XVIII. században és amelyből egy önálló, fogadással egybe kötött sporttevékenység, az agárverseny alakult ki. Az ősi idők óta kifejtett vadászat fogalmi zavarait a néprajzi kutatások, a vadászati etikai eredményeivel kiegészítve mutatom be, majd oldom fel. Fontos kiemelni szokásjogi, majd jogilag értékelhető szabályoknak, végül a jogszabályoknak a hierarchiáját, melyek csak a pontos fogalmi meghatározások tükrében nyernek igazán értelmet, ezért a fogalmak meghatározására, rendszerezésére külön fejezetben térek ki.

A modern korba lépve a szabályozási igény megerősödött, a jogági strukturáltság letisztult, ezzel a rendelkezésre álló szakirodalom köre némiképp bővült. Itt szükséges azonban megjegyezni, hogy a szakirodalom továbbra sem első sorban jogi megközelítésű. Ahogy a központi (állami) hatalom anyagi érdekei előtérbe kerülnek, úgy erősödik a vadászathoz kapcsolódó adóztatás, mely számos olyan kutatási részterület feltárását indította el, amely a vadászati hatóság mai pénzügyi területet érintő funkciói kialakulásához vezetett, továbbá minden korban az adóztatás indukálta a nyilvántartások vezetését. A nyilvántartások és azok rendszerének elemzése az ismeretanyagban és jogi értékkel bíró feljegyzések, jegyzetek hiányában is kellő támpontot ad és tudással ruház fel. Saját kutatást folytattam naprakész

adatok bemutatása érdekében, így több olyan forrást derítettem fel, amely adatok ezidáig publikálásra még nem kerültek. Ezen adatokat rendszerezve a mögöttük húzódó okokat és korrelációkat is feltártam.

A témafelvetést éppen a vadászati jog kezdeti strukturátlansága, a mai napig jogilag értékelhető kevés szakirodalom adta kihívás indította, a hatáskörök pontatlan és hiányos megfogalmazása, valamint szerte ágazása. Mindezekre figyelemmel a rendelkezésre álló szokásjogi ismeretek, továbbá a jogszabályok történeti, logikai elemzése, összevetése a határtudományokkal, a tudományterületek mezsgyéjén helyet foglaló tevékenység empirikus megfigyelései teremtik meg a kutatás módszertanát.

Mindezeket alapul véve, dokumentumok részletes áttanulmányozása, összevetése, valamint a vadászati hatósági gyakorlati tapasztalatok feldolgozásával teszem meg javaslataimat a hatályos rendszer hatékonyabbá, egyben ügyintézését tekintve gördülékenyebbé tétele érdekében. Javaslataim megfogalmazásában nagy segítséget nyújtott a vadászat témájában megrendezett konferencia, valamint a nagy szakmai tudással rendelkező szakemberekkel folytatott eszmecsere.

A dolgozat témafelvetésének középpontjában álló kérdéseket elsősorban jogtörténeti szempontból közelítettem meg. A megközelítésbe vontam a kánonjog, a közigazgatási jog, az alkotmányjog, a polgári jog, a pénzügyi jog, a gazdasági jog és a büntető-, valamint a szabálysértési jog a témafelvetés szempontjából relevanciával rendelkező részeit. Mindemellett felhasználtam a határtudományok adta összehasonlító elemzési lehetőségeket is. Kutatási tevékenységemre nagy kihívást gyakorolt a nemzetközi jog és az egyes európai államok saját szabályozásának felkutatása és összegzése.

A vadászati hatóság tevékenysége az utóbbi években folyamatosan bővült és egy új szegmens, az önkormányzatokkal való együttműködés kezd körvonalazódni a nagyfokú urbanizáció és a kárfelelősség új szabályai miatt. Számos települési önkormányzat rendelkezik erdő tulajdonnal, amely a korábbiakhoz képest más jellegű: hol ügyfél, hogy ellen érdekű fél, hol partneri szerepek összerosódását és egyben szétválasztási törekvéssel tarkított kapcsolati rendszerét jelenti. Az egymással konkuráló jogszabályi előírások közötti prioritási sorrendeket a jogszabályi hierarchia és a logika szabályainak segítségével törekszem feloldani.

Külön fejezetben foglalkozom a nemzetközi egyezményeknek való megfelelés nehézségeivel, a különböző érdekek összeütközésével és azok feloldási lehetőségeivel. E témakör feldolgozását gyakorlati példán keresztül teszem meg, tekintettel arra, hogy az általam bemutatott érdek-összeütközés egyedi jelenségnek tekinthető. Ezen érdekes kérdéskört a hatályos jogszabályok összevetésével, logikai elemzésével mutatom be. Rávilágítok a joghézagokra és azok megoldására javaslatot teszek.

Értekezésem összegzéseként bemutatom, hogy milyen összetett témakör a vadászat és annak szabályozási, felügyeleti rendszere. Ez a felügyeleti rendszer mennyire strukturált és szerteágazó, több jogterületet érintő, vegyes és egyben atipikus hatósági jogkör gyakorlója. A vadászati hatóság együttműködési jogköre bár effektíven ki nem kényszeríthető, mégis, a gyakorlatban nélkülözhetetlen.

III. A kutatás eredményei: összegzések, javaslatok, magyar és angol nyelvű összefoglaló

A vadászati hatóság szerepe a társadalom fejlődésével és az ismeretek bővülésével egyre inkább fejlődő törvényi szabályozásnak köszönhetően mélyrehatóbban körvonalazódott az évszázadok során. A történeti kitekintés során rávilágított a dolgozat arra, hogy az évszázadok alatt sokszor szabályozási deficit állt elő. Az értekezés a vadászati hatóság összetett, egyben sokrétű tevékenységét bemutatására törekedett. A jogszabályi környezet minden időben a társadalmi-gazdasági viszonyokra reflektálva igyekezett megteremteni a vadászat gyakorlásának jogi kereteit. Hosszú út vezetett a vadászati hatóság kialakulásához, amelynek főbb állomásai megteremtették a kontinuitást, de korszakonként nem volt egységes sem a szabályozás tárgya, sem a szabályozás mikéntje.

A vadászat az évszázadok alatt tevékenységében is megváltozott, a létfenntartás egyik alapvető eleméből fokozatosan sporttá, hobbivá alakult át, amely változásra a jogi környezetnek is adekvát választ kellett tudni adnia. A szabályozás tárgya is évszázadonként változott, mely tovább árnyalta a vadászati szabályozás összetettségét. A vadászati tevékenység komplexitása maga után vonta a jogrendszerbeli helyének tisztázásának szükségességét, hiszen a vadászat magába olvasztja a büntetőjog, a szabálysértési jog, a közigazgatási jog, a polgári jog, valamint a környezet-, és természetvédelmi jog vonatkozó

részterületeit. Az értekezésben bemutatott rendelkezések alapja a vad és annak tulajdonjogának megszerzése, amely a polgári jog tárgykörébe tartozik, így a vadászati jogot is a polgári jog tárgykörébe sorolandónak tekintik a jogtudósok. Már a szabályozás tárgyának, a vad fogalmának a meghatározása is koronként eltérő volt, így az azokra vonatkozó szabályoktól, rendelkezésektől sem várhatunk mást, mint szabályozásbeli eltéréseket, a szabályozás módszereinek és mikéntjének különbözőségét.

A vadászat újkori megközelítésében egyre inkább teret hódított a vad, mint természeti erőforrásnak a hasznosításra való igénye. A vadállomány, mint ahogy a Vtv. ki is mondja egy megújuló természeti erőforrás, amellyel gazdálkodni nemcsak lehetőség, hanem kötelesség is. A gazdasági szemléletű megközelítés alapvető rendelkezései pedig nemzetközi jogi és az Európai Unió közösségi jogi gyökereket hordoznak. Ezeknek a gyökereknek az alapja a biológiai sokféleség, az egyes vadfajok jövő generációi számára való megőrzése, valamint a vadak ésszerű hasznosításának a követelményei. Ezen alapvető célkitűzéseknek korlátja csakis a vadak és élőhelyeiknek a védelme lehet. Ennek megfelelően a vadak hasznosítása nem lehet kizsákmányoló, a vadállomány fenntartható és kezelhető szintjét kell kialakítani és megőrizni, amely nem jelenthet sem alulhasznosítást, sem pedig túlhasznosítást. Alulhasznosítás esetén a vad a környezet teherbíró képességei szélső határán mozogva túlszaporodik, ezzel együtt megjelenik a fokozott vadkár, a vad állománya minőségének romlása indul meg. Eltolódhatnak az ivararányok, a túlszaporodás miatti csökkenő táplálékszerzési lehetőségek miatt csökken a hús mennyisége és a trófea minősége. Fokozatosan elterjed az a jelenség, amikor a vad új élőhelyek és táplálékszerzési források után kajtatva betelepül a városokba, településekbe. Túlhasznosítás esetén pedig a környezet biológiai fenntartó képessége több vad eltartását tenné lehetővé, de a túlhasznosítás következményeképp a vadállomány száma alacsony, a trófea minősége bár igen jó is lehetne, a vadállomány lerablása miatt nem áll kellő idő rendelkezésre a vad életciklusához igazodó trófea kialakulására. Egy szarvas bika kulminációs ideje jelenleg 12-13 év, 2-3 éves szarvasbikától nem várható kellő tömegű és minőségű trófea.

Ebből is látszik, hogy mennyire összetett tudást és ismeretanyagot igényel a vadászat. A vadászat jogi szabályozása pedig elképzelhetetlen kellő tudás nélkül. Emellett fontosnak tartom a vadászat szabályozásával, felügyeletével, ellenőrzésével, vezetésével és irányításával foglalkozó jogszabályok pontos, a hatáskörök és pozíciók összemosódásától mentes meghatározottságát.

A jelenlegi Vtv. több módosításon esett át 1996-óta, amely a változó társadalmi és nemzetközi jogi, valamint közösségi jogi körülmények miatt kívánatos is, azonban az ügyintézési eljárási rendnek szilárdnak és átláthatónak kell lennie. Csak az utóbbi négy év módosításai, a jogszabályi környezet változásai olyan átalakulásokat indukáltak, amelyek lekövetésére sem a közigazgatás, sem a vadászati szakemberek nem álltak készen. Volt olyan módosítás, amely nem egészen négy hónapig volt hatályban. A jogi környezetet úgy kell kialakítani, hogy az megfeleljen a jogbiztonság követelményeinek, amely eleve lehetetlen vállalkozása négy-hat-kilenc havonta változó közigazgatási struktúra mellett. Mindezekre figyelemmel az alábbi javaslatokat teszem:

1. Álláspontom szerint a vadászati jog fogalmának meghatározásakor figyelemmel kell lenni a vadgazdálkodás szerepére és annak beépítését a vadászati jogba csak pontos fogalmi lehatárolással lehet megtenni. A jelenlegi Vtv. a vadászati jog fogalmánál utal a vadgazdálkodásra, de azt nem a vadászattal kapcsolatos vadgazdálkodási teendőkre határolja le, hanem általánosságban a vadgazdálkodás kifejezést használja. A Vtv. csak a vadgazdálkodással foglalkozó fejezetében magyarázza meg, mit ért vadgazdálkodás alatt. Az általános jogszabály szerkesztési elvek alapján szerencsésebbnek tartanám már a vadászati jog fogalmának meghatározásakor a vadgazdálkodás fogalmi lehatárolását. Ezzel egy átgondolt, a jogszabály elején található le- és elhatároló jellegű vadászati jogi fogalom jöhetne létre, amely mentes lenne a felesleges jogi alapú, azonban vadgazdálkodási szaktudást igénylő vitáktól.
2. A vadászati hatóság szerepköre, feladatai az utóbbi pár évben nem változott, azonban a közigazgatási struktúra szinte folyamatosan változik. A feladatok adóttak, de azokat rendszerint a közigazgatás újabb és újabb szereplőire ruházza a jogalkotó. Ez nem segíti elő a kiszámítható, stabil közigazgatási ügyintézés. Mindemellett a változó szervezeti rendszer újabb és újabb központi költségvetési kiadást jelent az alakosság követelményeihez kapcsolódóan, gondolok itt a pecsétkekre, elnevezésekre, folytonos alapító okirati módosításokra. A közigazgatásban dolgozók jogviszonyai a változások következtében is folyamatosan változtak. Mindemellett az ügyfélbarát és ügyfél centrikus közigazgatás eszméje is nehezen realizálható egy változásoktól és átalakításoktól tarkított közigazgatásban. Álláspontom szerint nagy szükség lenne a közigazgatási szervezeti struktúra, a feladat-és hatáskörök megszilárdítására, vagyis

stabilá válására. Gondoljunk csak a NÉBIH szerepének a változására. A Pest Megyei Kormányhivatal pedig jelenleg már olyan giga szervezet, amely összetett feladatait csak kellő számú és kvalifikáltságú ügyintézővel képes ellátni.

3. Szervezeti struktúra kialakításban személy szerint nem tartom szerencsésnek azt, hogy ugyanazon hatóság egyszerre gyakorol generális és speciális hatósági jogköröket is, hiszen ezzel a jogorvoslati rendszer többszintűsége már nehezen biztosítható. A jelenlegi jogorvoslati rendszer is egy éven belül ismét átalakult. Vannak még folyamatban lévő ügyek, ahol a másodfokon eljáró hatóság „eltűnt” a rendszerből. Ezt a funkciót a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság vette át. Ez számos feszültséget, jogi instabilitást hozott a rendszerbe.
4. Mindezekon felül azt sem tartom szerencsésnek és kívánatos jogtechnikai megoldásnak, hogy egy személy egyszerre több, eltérő természetű és hatáskörű pozíciót is betölt. A tájegységi fővadász eljárásai, szerepei egymással kollízióba kerülő szerepkörök. Álláspontom szerint nem feltétlenül helyes megoldás a tájegységi fővadász szakmai irányító és rendkívül elismert, nagy tekintélyű szerepe mellé hatósági jogkört is telepíteni, hiszen egy szakértő a bíróság előtti eljárásban is csak egy pozícióban vesz részt az összeférhetlenségi szabályokra figyelemmel. Érdemes lenne a tájegységi fővadászok szerepét konkretizálni, azoknak szakmai irányítói vagy szakmai tanácsadói szerepet adni. Amennyiben irányító szerepe van, természetesen többletfeladatok terhelik, de egyben hatósági jogköre is lehetne. Amennyiben tanácsadó, szakmai szakértői feladatokat kívánnak a tájegységi fővadászoknak adni, akkor a hatósági szerepkör betöltése tőlük nem elvárható.
5. 2014-ben még rendelkezésre álltak formanyomtatványok, hiszen a NÉBIH törekedett a Vtv. és a Ket. adta lehetőségek között a lehető leggyorsabb ügyintézésre. Az átszervezések okozta leterheltség, a struktúra váltás miatt ez a törekvés abba maradt. Tekintettel arra, hogy a vadászati hatóság feladatköre sokrétű, az egyszerűbb megítélésű ügyek ügyintézési idejének gyorsítása, valamint az eljárásrend leszabályozása racionalizálni tudná a vadászati hatóságok leterheltségét és nemcsak a Kormányablakokban előterjeszhető egyszerűbb ügyekben.
6. A jogbiztonság és a kiszámítható közigazgatás érdekében eljárási protokollok

bevezetését tartom indokoltnak. Az ügyfelek jelenleg csak hosszas utána járással tudnak ügyet intézni. Ezt segíteni és könnyíteni az elektronikus felületek űrlapokkal, formanyomtatványokkal, valamint eljárási renddel való feltöltése. Ha jelenleg megnézzük a NÉBIH honlapját, még fent találjuk a vadfarm létesítéséhez szükséges kérelem formanyomtatványát, valamint az ellenőrzési naplót, a vadaskertekre és a vadasparkokra a tájékoztatót az eljárási rendre, ugyanakkor már a zárt téri állattartás engedélyezése a Pest Megyei Kormányhivatal hatásköre, amelynek honlapján erről semmiféle tájékoztató nem található. Természetes, hogy a jogszabály tartalmazza a kötelező tartalmi elemeket, ugyanakkor az egységes strukturált formanyomtatvány könnyebb eligazodási lehetőséget és gyorsabb hatósági formai ellenőrzést, így csökkentett ügyintézési időt tenne lehetővé.

7. Szorosabb együttműködésre és tapasztalat cserére lenne szükség a társhatóságok között, akár nemzetközi platformot is létre lehetne hozni a nemzetközi jellegű hatósági munka összehangolására (pl. vadhús vizsgálata, vadhús szállítása, vadállat szállítás, vadállomány megőrzése, genetikai állomány megőrzése). Ezáltal fel lehetne venni a küzdelmet az illegális kereskedelemmel is, amely a vadászat terén főleg szárnyas vadakat és tojásaikat érinti.
8. Az adatbázisokat napra készen kell vezetni. A közigazgatási struktúra váltás és a kevés rendelkezésre álló szakügyintézői állomány következményeként az adatbázisok vezetése bizonyos esetekben nem napra kész. Azokból hatályos információt nyerni nehéz.
9. A Vtv., mint korábban kifejtettem, nem helyesen használja az igazolás és az igazoltatás kifejezéseket. Ezek a kifejezések nem egymás szinonimái, a vadász nem hatóság, így semmiféle igazolás kiállítására nem jogosult. A vadász az igazoltatás során okirattal igazolja a kilétét. Mint ahogy említettem, okirat hiányában a másik vadász szóbeli igazolása is elegendő lehet a vadász kilétének a meghatározására. Ez a jogintézmény kizárólag igazoltatás esetén a terepen áll rendelkezésre és kizárólag a személyazonosság megállapítására azért, hogy a hatósági jogkörben eljáró személy intézkedést tudjon foganatosítani. Ennek okán szükségesnek tartom a konkrét fogalom meghatározásokat és azok következetes használatát.

10. A vadászterületek megállapítása nagyon hosszú folyamat volt. Sajnos még mindig van megismételt eljárásra való kötelezés miatt folyamatban lévő ügy. Idő közben 2018. január 1-jével hatályba lépett az Ákr. Kiemelkedően fontosnak tartom a vadászterületek megállapítására irányuló és még folyamatban lévő eljárások soron kívüli befejezését. Az új vadgazdálkodási üzemtervi ciklus megkezdődött, annak már három éve tartania kellene az ország egész területén. A jogbiztonságot gyengíti, ha a vadászterületek kialakítása nem történt meg és ezzel az üzemtervi ciklusok nem kezdődhettek el, ugyanis amíg ez a két feltétel nem teljesül, a vadászatra jogosult személye sem megállapított. A vadkár bekövetkezte esetén ilyen ex lege állapotban ki lehet a kárveszély viselésére kötelezett fél? Természetesen jogászi álláspontok sora vezethető elő pro és kontra, amelyek nyomán a gyakorlatban a bíróságnak kell majd hosszú évekig tartó jogi procedúrába bonyolódni.
11. A vadkárok szabályozásában bekövetkezett változás miatt 2018. novemberétől kell először teljesíteni a vadkár alap elkülönítését. Álláspontom szerint nem lesz elegendő a vadkárok megtérítési rendszerében a pénzügyi fedezet biztosítása, ugyanis az alap felett a rendelkezési jog a vadászatra jogosultat illeti. Ha nem fizeti ki a megítélt vagy az egyezségben foglalt vadkár összegét, a Vtv. semmiféle szankciót nem helyez kilátásba. Meglátásom szerint a vadkárok megfizetése érdekében előírható lehetne, ha a vadászatra jogosult a jogerős bírósági határozatban megítélt vagy az egyezségben foglalt vadkár összegét határidőben nem fizeti meg, a vadkár jogosultja a vadászati hatóságnál felügyeleti eljárást kezdeményezhessen, amelynek következménye lehetne vadgazdálkodási bírság, súlyosabb esetben a vadászatra való jogosultság felfüggesztése, legsúlyosabb esetben annak elvesztése. A vadkár alap tekintetében a Vtv. abban is hiányosságokat mutat, hogy mi a teendő abban az esetben, ha nincs a megelőző évben kifizetett vadkár, mert annak teljesítése időpontjában még mindig bírósági eljárás van folyamatban az összegszerűsége. Akkor ténylegesen nincs kifizetett kárösszeg, amelyhez igazítják a vadkár alapot, így annak összege elméletileg lehetne akár nulla is. Javaslatom az lenne, hogy a vadkár alap minimum összegét jogszabályba foglaltan szükséges lenne meghatározni.
12. A nemzetközi és az Európai Unió jogharmonizáció miatt számos természet- és környezetvédelmi előírás született, amelyek következtében valamennyi jogszabályon

keresztül kell vinni. A vadászati hatóság szerepére nincs központi uniós szabályozás, ugyanakkor kiemelten fontosnak érzem a hatósági eljárásokban a védendő értékekre való odafigyelést. Sok esetben a bíróságok nem értesítik a vadászati hatóságokat az őket érintő ügyek jogerős befejezéséről, holott számos esetben vadvédelmi, vadgazdálkodási bírság kiszabására is sor kerülhetne. Sőt akár a vadászjegy bevonására és a vadászatra való jogosultságtól való megfosztásra is szükség lenne, mert ha a cél az értékes vadállomány megőrzése, fejlesztése, akkor az a természet vagy a környezet károsításával, a vadállomány lerablásával nem valósítható meg. Nagyon ritkán szabnak ki bírságokat is, hiába az elrettentőnek szánt milliós bírság kilátásba helyezése, ha azt nem alkalmazzák.

13. Álláspontom szerint a hatóság tagjai, a hivatásos vadászok, a fővadász és a tájegységi fővadászok védelmére erősebb büntetőjogi védelem bevezetésére lenne szükség: így én nem látom akadályát hivatalos személyi minősítés elérésének és intézkedéseik során kényszerítő eszközök szélesebb körben való alkalmazása biztosításának (pl. elfogóháló, bilincs a tetten ért személy elfogására és visszatartására).
14. A vadászati hatóság aktívabb szerepvállalását látnám célszerűnek a vadász szakemberek képzésében, kifejezetten a hatósági eljárásokról való rendszeres tájékoztatók, szakmai fórumok, előadások formájában.
15. A mai magyar szabályozás nem gördít jelentősebb akadályt a vadászni szándékozók elé. A vadásztanfolyam elvégzésének 17. életévét nagyon korainak tartom. Igaz vadászfegyverhez jutni a 18. életévet követően lehet, de ebben az életkorban igen kevés a tapasztalat, még nagy a vadász hév. Az ifjú vadászok képzésébe szükségesnek tartanám bevonni a vadászati hatóság tagjait, nemcsak vizsgabiztosként, hanem jogi, gyakorlati oktatóként.

Magyar nyelvű összefoglalás

Az értekezés célja a vadászati hatóság kialakulásának, fejlődésének szervezetének, valamint szerepének bemutatása és létjogosultságának alátámasztása, amelynek érdekében a jogszabályokra támaszkodva mutatta be a vadászati hatóság kialakulásának, fejlődésének

útját. A témához kapcsolódva az értekezés megvilágította a vadászati tevékenységre ráépülő egyes közigazgatási szerveket, személyeket, bemutatta az egyes történelmi korszakokat jellemző struktúraváltások kihatásait.

Értekezésem II. fejezetében a vadászattal kapcsolatos fogalmakat tisztáztam, szükség esetén fogalom meghatározásra tettem javaslatot. A pontos, jól körülhatárolt fogalomhasználat segít eligazodni a korszakonkénti vadászat előírások és hagyományok között, illetve nagy segítséget nyújt a külföldi vadászati szabályok összehasonlítása során. E fejezet rendszerezési eredményeit használja fel a III. fejezet, ahol végig vezettem a vadászat és a vadászati jog történelmi változásait az egyes történelmi korokban, különös figyelmet fordítva az egyes jogi szabályozások változási irányaira.

A IV. fejezetben a hatályos szabályozásra fókuszáltam. Kiemelten foglalkoztam a vadászati hatóság jogtörténeti fejlődésének eredményeivel és annak összefonódásaival más jogterületekkel. A vadászati hatóság konkrét jogköreinek bemutatására külön fejezetet szenteltem, amelyben bemutattam az egyes feladatokhoz rendelt jogi eszközöket. Mindezek felől kiemelt figyelmet fordítottam a szervezeti struktúra ismertetésére és a változó jogi környezet miatti átstrukturálódások okozta nehézségekre. Értekezésemben törekedtem arra, hogy saját adatgyűjtésem eredményeit ábrák formájában is megmutassam.

A VI. fejezetben nemzetközi kitekintéssel éltem, amely során rávilágítottam a jelentősebb nemzetközi egyezményekre, szervezetekre és Európai Unió direktívákra. Nagy figyelmet fordítottam arra, hogy szemléltessen az egyes nemzetközi előírások manifesztálódását a hazai szabályozásban. Mindemellett betekintést nyújtottam az európai kontinens vadászati életben legjelentősebb, illetőleg Magyarország vadászati kultúrájára hatással lévő vagy azzal szoros kapcsolatban álló vadászati szabályozásokba hangsúlyos figyelmet fordítva a helyi vadászati hatóságok bemutatására. Ennek keretében került sor a brit, a német, a francia, a cseh, a lengyel és a szlovák vadászati jogi szabályozás átfogó prezentálására.

Végül, a felhalmozott ismeretanyag és saját tapasztalataim alapján a VII. fejezetben megoldási javaslatokat fogalmaztam meg, amelyek gördülékennyé téve az eljárásokat, jogilag lehatárolt és adekvát fogalom meghatározások mentén a vadászati élet szereplőit egy sikeres, gyors és hatékony rendszerben kezelné.

A vadászat nemcsak tevékenység, hanem életforma, szemlélet, melyet, ha művelői magukévá tesznek, legyenek bármely oldalon, akár mint gyakorló vadászok, akár mint a vadászati hatóság tagjai, egyéb szakemberek, szakértők és az ágazat segítői, egy fenntartható vadállomány kezelés alakulhatna ki a természet – és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével. Mindemellett haladó szemléletű, előre mutató, államhatalmi és egyéni-személyi szinten is értékes vadászati tevékenység formálódhat ki a jövő nemzedékek számára is. A vadászat pedig az a csodálatos, komplex terület, amelyet a vad éltet, a vadászok őriznek és a jog szabályoz és amire a jog nem ad választ, arra hézagpótló jelleggel erkölcsi szabályozást ad az etika, mert „*A vadászat tehát a társadalom számára egyszerre kényszer és engedmény, melyet a jog engedélyez és az etika fogadtat el.*”¹

Summary

The aim of the dissertation is to present the organization and development of the hunting authority and to support its existence, in order to present which it presented the way of the establishment and development of the hunting authority based on the legislation. In connection with the topic, the dissertation shed light on some of the administrative bodies and persons built on hunting activities, and presented the effects of the structural changes characteristic of each historical period.

Then the second part of my dissertation in Chapter II, I clarified the concepts related to hunting and, if necessary, proposed a definition. The precise, well-defined use of terms helps to navigate the hunting regulations and traditions of each era, and is a great help when comparing foreign hunting rules. The systematization results of this chapter are used in Annex Chapter III, where I have guided the historical changes of hunting and hunting law in each historical age, paying special attention to the changing directions of each legal regulation.

In Chapter IV I focused on the current regulations. I paid attention to the results of the legal-historical development of the hunting authority and its mergers with other areas of law. I have devoted a separate chapter to the specific powers of the hunting authority, in which I

¹ A vadászati etika 1. lábjegyzetben hivatkozott része.

presented the legal instruments assigned to each task. From all these points of view, I paid special attention to the description of the organizational structure and the difficulties caused by the restructuring due to the changing legal environment. In my dissertation, I tried to show the results of my own data collection in the form of figures.

Then In Chapter IV I had an international perspective, during which I highlighted the most important international conventions, organizations and European Union directives. I paid great attention to illustrating the manifestation of certain international standards in domestic regulations. In addition, I provided an insight into the hunting regulations that are most important in the hunting life of the European continent and that have an impact on or are closely related to the hunting culture of Hungary, paying special attention to the presentation of local hunting authorities. As part of this, a comprehensive presentation of hunting legislation in the UK, Germany, France, the Czech Republic, Poland and Slovakia took place. Finally, based on the accumulated knowledge and my own experience, in the next Chapter, I formulated proposals for solutions that, by making the procedures smoother, would treat the actors of the hunting life in a successful, fast and efficient system along legally defined and adequate definitions.

Hunting is not just an activity, but a way of life, an approach that, if embraced by its cultivators, on any side, whether as practicing hunters or as members of the hunting authority, other professionals, experts and facilitators of the sector, a sustainable wildlife management could emerge from nature and environmental considerations. In addition, innovative, forward-looking, valuable hunting activity can be developed for future generations at the level of state power and individuals. And hunting is the wonderful, complex field that the wild lives, is guarded by hunters and is regulated by law, and to which the law does not respond, ethics gives a moral regulation that fills a gap, because “Hunting is both a compulsion and a compulsion for society. a concession permitted by law and accepted by ethics. ”

IV. A munka témaköréből készült publikációk jegyzéke

A témában készített publikációk:

A vadászati hatóság kialakulása, történeti fejlődése 1996-ig I. Nemzetközi Halászati,

vadászati, Erdészeti, Vízjogi Konferencia (HA-VA-ER-VI) Tata lektorált tanulmánykötet 2018, Tata, 90-124.o.

A vadászati igazoltatás Közrend és biztonság – katasztrófavédelmi kihívások Magyarországon Konferencia tanulmánykötet 2018 kiadja a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 1-14.o.

A nemzetközi, valamint az Európai Unió jogának a magyar vadászati élet szabályozására gyakorolt hatása JOGI FÓRUM (ONLINE) in <https://www.jogiforum.hu/publikaciok/1125> pp. 1-16. , 16 p. (2021)

A Visegrádi Négyek és a vadászat JOGI FÓRUM (ONLINE) in <https://www.jogiforum.hu/publikaciok/1128> pp. 1-12. , 12 p. (2021)

További publikációk:

Gyermekek gyermekkor nélkül- a bántalmazottak statisztikája rezümé in. Rezümékötet - Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar XXVIII. Országos Tudományos Diákköri konferencia Állam-és Jogtudományi Szekció Balatonfüred 2007. (1 db)

Gyermekek gyermekkor nélkül- a bántalmazottak statisztikája in. XXVIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Állam- és Jogtudományi Szekció, 2007 Budapest, KGRE ÁJK, 2007 Jog és állam 9. 27-41. o., 1 szerzői ív

Jogi-és Közigazgatási Ismeretek I. jegyzet 54 oldal 2017 kezeli TSZC Bláthy Ottó Szakgimnázium Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiuma

Jogi - és Közigazgatási Ismeretek III. Jegyzet 57 2017 oldal kezeli TSZC Bláthy Ottó Szakgimnázium Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiuma

Közszolgálati ügyintézői ismeretek jegyzet 2018 55 oldal kezeli TSZC Bláthy Ottó Szakgimnázium Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiuma